

ONDERSTEUNINGSPLAN 2018 – 2022

Inhoud

1.	INLEIDING	4
2.	MISSIE, VISIE EN UITGANGSPUNTEN	5
	2.1. Missie	5
	2.2. Visie	5
	2.3. Uitgangspunten.....	5
3.	BASIS- EN EXTRA ONDERSTEUNING	8
	3.1. Inleiding.....	8
	3.2. Basisondersteuning.....	8
	3.3. Extra ondersteuning.....	9
	3.4. Gemeenschappelijke thema's in de extra ondersteuning.....	9
	a. Hoogbegaafdheid	9
	b. Kinderen van nieuwkomers	10
	c. Dyslexie	10
	d. Dekkend netwerk aan expertise.....	10
4.	SBO EN SO.....	12
	4.1. Toelaatbaarheidsbepaling.....	12
	1. De procedure.....	12
	2. Bezwaar en beroep	13
	4.2. Voorzieningen voor sbo en so in de Zaanstreek	13
	4.3. Time out	13
	4.4. Terugplaatsing.....	14
	4.5. Bekostigingsvraagstukken	14
	a. Terugploegen van zorgbekostiging sbo	14
	b. Aanvullende bekostiging	14
	c. Startgroepen sbo en so in het samenwerkingsverband.....	15
	d. Onderwijs-zorg arrangementen.....	15
	4.6. Balans regulier – speciaal	15
	e. Programmaraad	15
	f. S(B)O en regulier dichterbij elkaar.....	15
5.	SAMENWERKING GEMEENTEN EN JEUGDHULP	17
	5.1. Samenwerking school en jeugdteam	17
	5.2. Schoolmaatschappelijk werk.....	18
	5.3. Thuiszitters	18
	5.4. Leerlingen met een ontheffing van leerplicht	19
	5.5. Leerlingvervoer	19
	5.6. De overlegstructuur met de gemeenten.....	20

6.	DOORLOPENDE LIJNEN VAN VOORSCHOOLE VOORZIENINGEN TOT VO	21
6.1.	Doorgaande lijn Voorschool – PO	21
6.2.	Doorgaande lijn PO – VO	21
7.	KWALITEITSBELEID	22
7.1.	Inleiding	22
7.2.	Monitoring van resultaten	22
7.3.	Verantwoording door besturen	22
8.	ORGANISATIE VAN HET SAMENWERKINGSVERBAND	23
8.1.	Inleiding	23
8.2.	Governance	23
a.	Raad van Toezicht	23
b.	Bestuur	24
c.	Management	24
d.	Ondersteuningsplanraad (OPR)	25
8.3.	Organogram	26
8.4.	Overlegplatforms	27
9.	FINANCIEEL BEHEER	28
9.1.	Doelstellingen	28
9.2.	Risico's	28
a.	Het voldoen aan wet- en regelgeving	28
b.	Operationele-, maatschappelijke- en imagorisico's	29
c.	Financiële risico's	30
d.	Personele risico's	30
9.3.	Meerjarenbegroting 2018-2022	30
10.	BIJLAGEN	31
11.	VEELGEBRUIKTE TERMEN:	32

1. INLEIDING

Passend onderwijs kent een wettelijk kader sinds 2014. De schoolbesturen van het samenwerkingsverband zien de opdracht tot samenwerking aan passend onderwijs in de regio niet alleen als een wettelijke verplichting, maar vooral als een belangrijke opdracht tot samenwerking in de Zaanstreekregio, om passend onderwijs voor alle leerlingen mogelijk te maken. Een opdracht die rechtstreeks in het verlengde ligt van hun opdracht tot het organiseren van goed onderwijs voor al hun leerlingen. Goed onderwijs en passend onderwijs zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en betekent het betrekken van alle reguliere en speciale onderwijsvoorzieningen bij het zorgen voor een succesvolle schoolloopbaan voor kinderen.

Alle basisscholen, scholen voor speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs in het primair onderwijs en hun besturen in de Zaanstreek maken deel uit van het samenwerkingsverband. De regiogrens van het **Samenwerkingsverband Primair Passend Onderwijs Zaanstreek** (formeel nummer: 27-05) omvat de gemeenten Zaanstad, Oostzaan en Wormerland.

In dit ondersteuningsplan beschrijft het samenwerkingsverband PO Zaanstreek haar strategisch beleid voor de periode 2018 – 2022. Het beschrijft de manier waarop in in het samenwerkingsverband de schoolbesturen werken aan een goede onderwijsondersteuning in hun basisscholen, hoe ze samen zorgen voor passende plaatsen voor leerlingen die een gespecialiseerde leeromgeving nodig hebben en hoe de organisatie en de bedrijfsvoering is vormgegeven. Ook beschrijft het de afspraken met de gemeente, met jeugdhulp en voorschoolse organisaties, en met het voortgezet onderwijs. Het samenwerkingsverband maakt daarbij gebruik van de ervaring die met passend onderwijs is opgedaan sinds de start van het samenwerkingsverband op 1 augustus 2014. Jaarlijks wordt het gevoerde beleid geëvalueerd en geoperationaliseerd in een nieuw jaarplan en een meerjarenbegroting.

In de governancestructuur is in de laatste periode van de planperiode 2014 – 2018 verandering aangebracht. Het samenwerkingsverband is gestart als een vereniging, waar ook de besturen voor speciaal onderwijs in de omringende regio's van de Zaanstreek lid van waren. Het samenwerkingsverband gaat de nieuwe planperiode in als een stichting, waar alleen de besturen voor regulier en speciaal onderwijs in de Zaanstreek zelf deel van uitmaken. De stichting heeft een Raad van Toezicht aangesteld, die intern onafhankelijk toezicht houdt.

In de afgelopen vier jaar is veel opgebouwd, maar er zijn ook nog volop ontwikkelingen gaande. De belangrijkste daarvan is het helderder maken van de concrete doelstellingen met de diverse aspecten van passend onderwijs en vooral het beter zichtbaar maken van de resultaten. Dat moet leiden tot een beter onderbouwde kwaliteitszorg en een betere verantwoording.

De Raad van Toezicht heeft goedkeuring verleend op 12 maart 2018. De ondersteuningsplanraad (OPR) van het samenwerkingsverband heeft op 15 maart 2018 ingestemd met dit plan. Over dit plan is op 12 april OOGO met de gemeenten gevoerd, waardoor overeenstemming is bereikt over dit ondersteuningsplan, met een aantal afspraken. De handtekeningenlijst van de deelnemers aan dit OOGO is als bijlage bij dit plan gevoegd (bijlage B.XIII).

Meer en actuele informatie is te vinden op de website: www.swvpozaanstreek.nl.
Alle kengetallen van dit samenwerkingsverband zijn uiteraard ook te vinden op www.passendonderwijs.nl.

2. MISSIE, VISIE EN UITGANGSPUNTEN

2.1. Missie

De gezamenlijke besturen binnen de Zaanstreek zien voor alle leerlingen volwaardig burgerschap als belangrijke maatschappelijke opbrengst van onderwijs. De besturen streven na dat leerlingen, ongeacht sekse, sociaal culturele achtergrond, hun intellectuele vermogen en ongeacht hun lichamelijke en zintuiglijke beperking, volop mee kunnen doen in de samenleving. Niemand mag buitenspel staan. Het organiseren van passend onderwijs is een verantwoordelijkheid voor het leggen van de beste basis voor volwaardige burgerschap. Passend onderwijs is een vanzelfsprekend onderdeel van goed onderwijs en het gaat daarbij om alle leerlingen.

2.2. Visie

Voor goed en passend onderwijs zijn vakbekwame leraren, intern begeleiders en directeurs nodig. Daar investeren de schoolbesturen in en werken daarbij samen, waardoor de scholen onderwijs en ondersteuning van hoge kwaliteit kunnen bieden.

In het samenwerkingsverband dragen besturen er zorg voor dat leerlingen in hun scholen de onderwijssteuning krijgen die zij nodig hebben. Zoveel mogelijk in het regulier onderwijs en waar nodig in het speciaal (basis) onderwijs. De ambitie is om de ruimte en mogelijkheden voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften in het regulier onderwijs te vergroten en een deelnamepercentage voor zowel sbo als voor so van 1 % van het leerlingaantal te bereiken.

Binnen het samenwerkingsverband is sprake van een dekkend netwerk aan expertise voor de basisscholen. Expertise die niet in de eigen organisatie beschikbaar is, halen we erbij. Ook is er sprake van een dekkend netwerk aan voorzieningen en die zijn, op enkele hooggespecialiseerde voorzieningen na, in de Zaanstreek zelf beschikbaar.

De schoolbesturen geven gestalte aan verantwoordelijkheid voor de eigen leerlingen en, in de samenwerking, voor alle leerlingen in de regio. Zij werken daarom nauw samen met elkaar en met jeugdhulp, gemeenten en instellingen in de veiligheidsketen.

2.3. Uitgangspunten

1. **Zorgplicht**

Op het moment dat de leerling met specifieke onderwijsbehoeften is aangemeld bij een school, ontstaat voor het betreffende schoolbestuur zorgplicht. De school neemt vanaf dat moment de verantwoordelijkheid om voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften een zo passend mogelijke ondersteuning te bieden. Scholen kunnen altijd terecht bij hun eigen bestuur en samenwerkingsverband, om in nauw overleg met de ouders passend onderwijs en passende ondersteuning te realiseren.

2. **Voorkomen van thuiszitten**

Scholen proberen thuiszitten te voorkomen. Als thuiszitten dreigt, maken scholen gebruik van het bestuurlijke netwerk en van de samenwerkingsafspraken tussen de jeugdhulpvoorzieningen en het samenwerkingsverband om oplossingen tot stand te brengen. Het samenwerkingsverband onderneemt ook zelf initiatieven om thuiszitten te voorkomen.

3. **Doorzettingsmacht**

De doorzettingsmacht is belegd bij het bestuur, die hierin snel en actief optreedt. De coördinatie, van het samenwerkingsverband ondersteunt hierbij.

4. **Leerrecht**

Voor het samenwerkingsverband is het realiseren van het recht op onderwijs een belangrijke zaak. Daarom wordt ook aan leerlingen met een ontheffing van leerplicht zo veel mogelijk onderwijsperspectief geboden en voeren schoolbesturen en samenwerkingsverband een actief preventiebeleid.

5. **Zo licht, zo tijdig en zo thuisnabij mogelijk**

Elk kind moet zo veel als mogelijk in de eigen omgeving naar een reguliere school kunnen gaan. Dit vereist een hoog niveau van de onderwijskwaliteit en de basis- en extra ondersteuning op elke basisschool. Schoolbestuur en school zijn verantwoordelijk voor de beschikbaarheid en kwaliteit van de ondersteuning en ontvangen hiervoor een budget. Ondersteuning is zo licht mogelijk en wordt, preventief, in een zo vroeg mogelijk stadium ingezet.

6. **Basis- en extra ondersteuning**

Schoolbesturen bepalen zelf de manier waarop in hun scholen (school) de basis- en extra ondersteuning wordt vormgegeven en ontvangen daarvoor de bekostiging. De eenpitters hebben een te kleine schaal om de extra ondersteuning en de expertise die daarvoor nodig is, goed te kunnen organiseren. De afspraak is daarom dat Agora en Zaan Primair de eenpitters altijd de mogelijkheid geven een overeenkomst aan te gaan over het gebruikmaken van expertise.

7. **Ouders**

Scholen werken nauw samen met ouders op basis van begrip voor elkaars verantwoordelijkheid. Hierbij wordt uitgegaan van educatief partnerschap.

8. **Streefcijfers deelnamepercentage**

Het samenwerkingsverband streeft naar een maximum deelname aan sbo en so van elk 1%. De streefcijfers betekenen dat de schoolbesturen er naar streven de ondersteuningsmogelijkheden van basisscholen zodanig te versterken, dat niet meer dan de 2% van de leerlingen sbo of so nodig heeft.

9. **Terugplaatsing**

Wanneer een leerling is geplaatst in het sbo of so, blijft de school van herkomst, en als dat niet mogelijk is een andere basisschool, betrokken bij de ontwikkeling van de leerling met het oog op terugplaatsing. Tegelijkertijd wordt in het sbo en so voortdurend overwogen of en onder welke voorwaarden terug- of overplaatsing naar een basisschool mogelijk is.

10. **Toelaatbaarheidsbepaling**

Het vaststellen van de toelaatbaarheid tot sbo of so is een verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband en vindt altijd samen met ouders, school en samenwerkingsverband plaats. De procedure gaat gepaard met een minimum aan bureaucratie, maar dient tegelijkertijd de zekerheid te bieden dat de sbo- en so-plaatsen alleen beschikbaar zijn voor de leerlingen die hier werkelijk op zijn aangewezen.

11. **Dekkend netwerk**

De schoolbesturen van het samenwerkingsverband blijven zich in de komende planperiode inzetten voor de verdere versterking en verbreding van het dekkend netwerk, zo dicht mogelijk bij huis voor alle leerlingen. Binnen de mogelijkheden die de wetgever biedt, gaat het ook om het

flexibel inzetten van onderwijs-zorg arrangementen. Ook zorgen de schoolbesturen voor een dekkend netwerk aan expertise.

12. **Besturen aan zet**

Het samenwerkingsverband heeft geen eigen personeel in dienst. Personen die taken uitvoeren om de samenwerkingsopdracht en de doelstellingen te realiseren, worden of ingeleend bij de aangesloten besturen of ingehuurd. Middelen en verantwoordelijkheden voor de ondersteuning van leerlingen worden vrijwel geheel belegd bij de schoolbesturen. Zij verantwoorden deze inzet naar elkaar en het samenwerkingsverband.

13. **Waarborgen**

Omdat het samenwerkingsverband decentraal is georganiseerd, met de besturen als samenwerkingsverbandbestuur, vraagt dat om waarborgen voor een evenwichtige zorg voor de gemeenschappelijke taken en doelstellingen. Om die reden heeft het samenwerkingsverband gekozen voor onafhankelijk intern toezicht, een onafhankelijke voorzitter van het bestuursoverleg en een onafhankelijke coördinator in het coördinatieteam. Ook is er een programmaraad ingesteld die een waarborg biedt voor een balans tussen regulier en speciaal onderwijs. In de procedure van de bepaling van toelaatbaarheid tot het speciaal (basis)onderwijs laat het samenwerkingsverband zich adviseren door onafhankelijke deskundigen, zodat het samenwerkingsverband een gelijke toegang tot het sbo en so kan waarborgen.

3. BASIS- EN EXTRA ONDERSTEUNING

3.1. Inleiding

In het samenwerkingsverband biedt iedere school een vaste kwaliteit van onderwijsondersteuning. Dit is vastgelegd in de afspraken over de basisondersteuning (bijlage B.II). De schoolbesturen bepalen met hun scholen hoe zij de afspraken hierover vormgeven. Wanneer basisondersteuning voor een leerling niet toereikend is, is een vorm van extra ondersteuning nodig. Ieder schoolbestuur beschrijft de eigen visie en uitwerking hiervan (bijlage B.III). Tot slot volgt in dit hoofdstuk een beschrijving van een aantal gemeenschappelijke aspecten van de extra ondersteuning bij alle schoolbesturen.

Basisondersteuning en extra ondersteuning maken onderdeel van de expertisepiramide:

3.2. Basisondersteuning

Wat mogen kinderen en ouders nu verwachten van de professionals in de basisschool? Elke school beschrijft in zijn Schoolondersteuningsprofiel (SOP) wat voor leerlingpopulatie zij hebben, welke ondersteuning zij kunnen bieden en hoe de school passend onderwijs verder wil ontwikkelen. Binnen het samenwerkingsverband zijn afspraken gemaakt over de minimale kwaliteit van basisondersteuning. Die afspraken vallen samen met wat de onderwijsinspectie van een school verwacht. Een belangrijk element is een veilig en goed pedagogisch klimaat. Daarnaast werken leraren en andere onderwijsprofessionals handelingsgericht. Dat wil zeggen dat ze kijken naar zowel de mogelijkheden van leerlingen als de manier waarop de school, waar nodig, oplossingen kan bieden om de ontwikkeling van leerlingen te ondersteunen. De onderwijsprofessionals werken samen met ouders en de jeugdteams.

Doelen:

1. *Alle scholen leveren de ondersteuningskwaliteit volgens de afspraken over de basisondersteuning.*
2. *Alle scholen beschikken op 01-08-2018 over een SOP volgens het format van het samenwerkingsverband.*
3. *Het SOP van elke school wordt minimaal elke twee jaar geactualiseerd.*

3.3. Extra ondersteuning

Voor sommige leerlingen is extra ondersteuning nodig, om te zorgen dat zij zich kunnen blijven ontwikkelen. Dat betekent dat de school extra maatregelen treft, altijd in goed overleg met de leerling en de ouders. Dit overleg start zodra er zorgen zijn over de ontwikkeling van een leerling. Bij extra ondersteuning stelt de school altijd een ontwikkelperspectiefplan (OPP) op, waarvan het handelingsgedeelte de formele instemming nodig heeft van de ouders. Om scholen daarbij te ondersteunen is er binnen het samenwerkingsverband een format voor het OPP opgesteld, dat web-based en beveiligd beschikbaar is. Hiermee waarborgen scholen de bescherming van de persoonsgegevens van leerlingen en ouders. Het OPP is vormgegeven als een groeidocument, waar aanvullingen en voortgang in worden opgenomen. Wanneer de school, in overleg met ouders, extra maatregelen overweegt, wordt ook altijd de afweging gemaakt of er naast onderwijsondersteuning ook jeugdhulp betrokken of nodig is. Het schoolmaatschappelijk werk kan hierbij ondersteuning bieden.

Doelen extra ondersteuning:

1. *Leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften zodanig ondersteunen dat zij aan het regulier onderwijs kunnen blijven deelnemen.*
2. *Goede afstemming en samenwerking met ouders bereiken over de (extra) onderwijsondersteuning en opvoeding.*
3. *Scholen benutten voor het opstellen van het OPP het web-based systeem van het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband zorgt voor een toegankelijk, privacy-veilig, web-based systeem waarin scholen OPP's kunnen opstellen.*

De schoolbesturen organiseren in ons samenwerkingsverband zelf met hun scholen de extra ondersteuning. Zoals in de missie en visie is beschreven, gaan goed onderwijs en goede ondersteuning hand in hand en dat kan alleen in de school gestalte krijgen. Ook de expertise die hiervoor nodig is wordt daarom door schoolbesturen dichtbij en in de scholen georganiseerd. Elk schoolbestuur doet dit vanuit een eigen visie en kan daar verschillende uitwerkingen aan geven. In bijlage B.III beschrijven de schoolbesturen zelf hoe zij denken over de extra ondersteuning en hoe zij dit gestalte geven. Zij beschrijven dit ieder volgens vijf aspecten: visie, doelen, organisatie, financiering en kwaliteitszorg.

3.4. Gemeenschappelijke thema's in de extra ondersteuning

De schoolbesturen geven, zoals hierboven beschreven, uitvoering aan de basis- en extra ondersteuning. Hierin zijn echter ook een aantal gemeenschappelijk thema's te beschrijven, waar in het samenwerkingsverband de schoolbesturen gezamenlijk aandacht besteden.

a. Hoogbegaafdheid

Doelstellingen:

1. *Alle scholen zorgen voor een specifiek bij hun onderwijsbehoefte aansluitend onderwijs- en begeleidingsaanbod, beschikbaar voor meer- en hoogbegaafde leerlingen.*

2. *Alle scholen zorgen voor een optimale sociale integratie van hoogbegaafde leerlingen in het regulier onderwijs.*
3. *Schoolbesturen voorkomen onderpresteren door tijdige signalering.*
4. *Wanneer een leerling deelneemt aan een speciaal programma, dan zorgt de school voor een goede afstemming tussen het programma en de reguliere schoolsituatie.*

Op de website is een beleidsnotitie van het samenwerkingsverband beschikbaar, met een verwijzing naar de websites van de besturen voor meer specifieke informatie over het beleid per bestuur.

b. Kinderen van nieuwkomers

In de Zaanstreek vangen de gemeenten nieuwkomers op. Voor onderwijs melden hun ouders hen eerst aan bij een basisschool in de buurt, waarna deze leerlingen eerst een jaar naar de kernschool gaan. Over de terug- en doorplaatsing na dat jaar hebben schoolbesturen een convenant gesloten. Nieuwkomers kunnen overal instromen. Het kan voorkomen dat traumatische ervaringen een goede schoolontwikkeling in de weg staan.

Doelstellingen:

1. *Een goede toegankelijkheid waarborgen voor kinderen van nieuwkomers tot extra ondersteuning in de kernschool en de basisschool en, als dat niet voldoende is, onderwijs in een gespecialiseerde leeromgeving zoals het sbo of so.*
2. *Scholen en besturen zorgen voor adequate expertise gezien de specifieke ondersteuningsbehoefte van deze leerlingen.*

c. Dyslexie

De onderwijsondersteuning bij dyslexie is als onderdeel van de basisondersteuning een zaak van de schoolbesturen. Het samenwerkingsverband is, waar dit nodig is, namens de schoolbesturen instrumenteel in het coördineren van de dyslexieaanpak tussen schoolbesturen en met de gemeenten.

Alle scholen werken met het Convenant Dyslexie PO-VO Zaanstad (2010) en daaruit voortvloeiend met het Protocol Leesproblemen en Dyslexie. Dat houdt in dat scholen preventief optreden om te voorkomen dat dyslexie een ernstig probleem wordt en adequaat optreden als dyslexie zich voordoet. De schoolbesturen en het samenwerkingsverband hebben met de gemeenten de aanvraagprocedure voor enkelvoudige ernstige dyslexie (EED) afgestemd en hebben een meerjarig 'integraal beleidsplan dyslexie' opgesteld. Het plan heeft een doorlooptijd van drie jaar: tot 01-08-2021.

Doelstellingen:

1. *Zorgen dat in de regio conform de landelijke benchmark screening, aanmelding, diagnostiek en behandeling plaatsvindt.*
2. *Het invoeren van een preventieprogramma in alle scholen.*
3. *Goede afstemming tussen schoolbesturen, gemeenten en het samenwerkingsverband over de (vervolg)activiteiten en de afspraken die in de Zaanstreek nodig zijn.*

d. Dekkend netwerk aan expertise

Elk schoolbestuur is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en borging van expertise die de basisscholen nodig hebben om de nodige ondersteuning te kunnen bieden aan hun leerlingen. De eenpitters (De Werf, De Vrije School Zaanstreek, De Horizon en De Eigen Wijs) hebben een te kleine schaal om de benodigde extra ondersteuning en expertise goed te kunnen organiseren. De afspraak is dat Agora en Zaan Primair de eenpitters altijd de mogelijkheid geven een overeenkomst aan te gaan over het gebruikmaken van expertise. Het samenwerkingsverband heeft, alleen waar nodig, een

aanvullende rol. Het samenwerkingsverband kan voor uitwisseling van expertise tussen besturenorganisaties zorgen, als het nodig is om aanvullende expertise aan te bieden. De mate waarin blijft voortdurend onderwerp van overleg met de expertisenetwerken van Agora en Zaan Primair. OPSPoor neemt hier een eigen positie in. Voor een deel is dit bestuur met de scholen in de Zaanstreek aangesloten bij het expertisenetwerk van Zaan Primair en voor een deel maken deze scholen onderdeel uit van het expertisenetwerk van het bestuur als geheel.

Binnen de besturenorganisaties is beperkt expertise aanwezig op het gebied van slechthoorden en spraak-taalproblemen. In het kader van het dekkend netwerk aan expertise is er een samenwerking met cluster 1 (Visio) en cluster 2 (Kentalis). Visio en Kentalis hebben rechtstreeks begeleidingscontacten met de scholen en hebben daarnaast contacten met Agora en Zaan Primair. Er is regelmatig overleg tussen de coördinatie van het samenwerkingsverband en Visio en Kentalis, om de kwaliteit van de aansluiting op de scholen te bespreken, over de communicatie vanuit de instellingen en over eventuele wachtlijsten. Ook met andere externe expertise- en speciaal onderwijsvormen is waar nodig contact, zoals bijvoorbeeld op het gebied van epilepsie.

Doelstellingen dekkend netwerk expertise:

1. *De besturen zorgen voor adequate expertise waar hun (en de aangesloten) basisscholen gebruik van kunnen maken.*
2. *Het samenwerkingsverband zorgt, waar nodig en gewenst, voor aanvullende expertise door:*
 - a. *Initiatieven te ondersteunen of te nemen om met diverse partijen ontbrekende expertise te ontwikkelen.*
 - b. *Te zorgen voor beschikbaarheid van expertise voor de netwerken en/of scholen, die zich niet leent voor de schaal van afzonderlijke schoolbesturen. Deze expertise blijft beperkt tot een advies-/consultatiefunctie.*
 - c. *Afstemming om te ondersteunen met cluster 1 en 2 expertise.*

4. SBO EN SO

4.1. Toelaatbaarheidsbepaling

Het samenwerkingsverband heeft wettelijk de taak de toelaatbaarheid tot het sbo en so te bepalen. Om te zorgen dat de toegang voor alle leerlingen gelijk is, ongeacht hoe school of schoolbestuur de basis- of extra ondersteuning geregeld heeft, heeft het samenwerkingsverband een doorslaggevende stem in de toelaatbaarheidsbepaling. De financiering van het sbo en so komt geheel ten laste van het samenwerkingsverband. Deze kan begrensd worden als de deelnamecijfers van de schoolbesturen te veel van elkaar gaan verschillen. Dit wordt pas geoperationaliseerd als het bestuur daar aanleiding toe ziet.

Behalve de functie om voor gelijke toegang te zorgen, heeft de procedure ook een functie in het zorgen voor een dekkend netwerk aan voorzieningen en het voorkomen dat leerlingen thuis komen te zitten. Op grond van de toelaatbaarheidsprocedures wordt duidelijk aan welke expertise en plaatsen in het speciaal onderwijs behoefte is. Bij de toelaatbaarheid is altijd het perspectief op (terug)plaatsing in de basisschool expliciet aan de orde. Indien nodig kan ook een specifiek schooladvies onderdeel van de toelaatbaarheidsbeslissing zijn, gerelateerd aan de specifieke ondersteuningsbehoefte van de leerling.

Doelstellingen bij de procedure toelaatbaarheidsbepaling:

1. *Zorgen voor een consistente bepaling van toelaatbaarheid gebaseerd op het belang van de leerling, ongeacht hoe school en schoolbestuur de basis- of extra ondersteuning geregeld hebben.*
2. *Zorgen voor zorgvuldigheid: dat wil zeggen: dat ouders en school op basis van gelijkwaardigheid hun inbreng kunnen hebben en: zorgen voor een regeling voor bezwaar en beroep.*
3. *Helder, consistent en conform wet- en regelgeving verantwoord van de beslissingen, met een onderscheid tussen het deskundigenadvies en de beslissing van het samenwerkingsverband*

1. De procedure

De TLV wordt aangevraagd door een school. In de regel is dat een basisschool, maar het kan bij onderinstroom (via voorschoolse voorzieningen) ook gaan om een sbo- of so-school, wanneer plaatsing daar evident de enige mogelijkheid is. Een aanvraag door een school voor een TLV vindt altijd in overleg met de ouders plaats. Alleen in uiterste gevallen is het mogelijk dat de school de aanvraag doet zonder instemming van de ouders. Dat kan alleen als er sprake is, in het oordeel van de school, van een onhoudbare situatie voor de leerling, en de ouders weigeren mee te werken. Maar ook dan worden ouders altijd gehoord en kunnen zij hun bezwaren kenbaar maken en toelichten.

Als een TLV wordt aangevraagd, vraagt het samenwerkingsverband twee deskundigen om advies. Zij bereiden hun advies voor op grond van een weging van de voor scholen en ouders duidelijke school-, kind- en gezinsfactoren. Daarbij speelt ook de mogelijke aanvullende inzet van jeugdhulp en een bepaling van de ernst van de situatie een rol. Wanneer zij hun advies hebben voorbereid, volgt bij een eerste aanvraag altijd een gesprek met de ouders en school. Bij dit gesprek is een van de deskundigen en iemand namens het samenwerkingsverband aanwezig. Het doel is een toekenningsbesluit op basis van consensus. De procedure is verder uitgewerkt in het beleidsdocument passend plaatsen (bijlage B.V).

2. Bezwaar en beroep

Indien ouders of school het niet eens zijn met de toelaatbaarheidsbeslissing van het samenwerkingsverband, is er een beroepsmogelijkheid bij de landelijke geschillencommissie, waar het samenwerkingsverband bij is aangesloten. Ouders worden altijd geïnformeerd over de mogelijkheid om bezwaar aan te tekenen. Er is een regeling bezwaar en beroep TLV beschikbaar (bijlage B.VI).

4.2. Voorzieningen voor sbo en so in de Zaanstreek

Er is een kleine groep leerlingen met zeer complexe ondersteuningsbehoeften, al dan niet gecombineerd met behoefte aan jeugdhulp. Deze groep is gedurende hun schoolloopbaan in belangrijke mate aangewezen op specifieke arrangementen of speciale voorzieningen. Dat is onder meer wat de verantwoordelijkheid voor een dekkend netwerk aan voorzieningen betekent voor het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband streeft naar een maximumdeelname aan sbo en so van elk 1%. Dat zal nooit betekenen dat leerlingen, die aangewezen zijn op een gespecialiseerde leeromgeving, deze onthouden kan worden. De schoolbesturen willen het streefpercentage bereiken door de ondersteuningsmogelijkheden van de basisscholen te verbeteren.

Er zijn drie sbo-scholen in de regio van het samenwerkingsverband: IKC Tijdsstroom (Agora) in Zaanstad-Zuid en Dynamica XL (Zaan Primair); de afdeling Sportlaan in Zaanstad-Noord en de afdeling Tjotterlaan. Het so in de Zaanstreek bestaat uit de Dynamica XL-afdelingen Molenwerf en Tjotterlaan.

We zien de laatste jaren de druk op de mogelijkheden van basisscholen toenemen en verwachten dat dit door zal zetten. De toenemende druk wordt veroorzaakt door het lerarentekort, het toenemende aantal nieuwkomers en hun gezinnen die de gemeenten in de Zaanstreek huisvesten. Toch blijft het totaal van 2% de doelstelling. Het streven is dus vooral het deelnamepercentage sbo, dat in 2016-2017 en 2017-2018 opliep tot 1,55%, omlaag te krijgen. In dit plan zijn verschillende maatregelen opgenomen die daartoe moeten leiden of in voorbereiding zijn: aanvullende expertise bij de extra ondersteuning, het versterken van de samenwerking tussen scholen en jeugdhulp en het uitwerken van de terugplaatsingsprocedure. Onder het voorbereiden van maatregelen valt het vervolgen van het onderzoek jonge kind.

4.3. Time out

Voor leerlingen voor wie thuiszitten dreigt en die tijdelijk, in crisismatige situaties, niet meer op een basisschool te handhaven zijn, is er een time-out mogelijk in het sbo of so. Daarmee willen we leerlingen helpen tot rust te komen op een plek buiten de eigen school, zonder dat zij thuis komen te zitten. Ook de basisschool kan tot rust komen en het gesprek tussen alle betrokkenen wordt weer op gang gebracht. De periode van een time-out plaatsing is maximaal 18 weken. Bij de aanvraag voor een time-out plaats wordt altijd nagegaan of de mogelijkheden in de basisschool, inclusief mogelijkheden voor extra ondersteuning, zijn uitgeput. Bij een time-out plaatsing blijft de leerling ingeschreven bij de basisschool. De school blijft verantwoordelijk voor de leerling en de dossiervorming en werkt maximaal mee aan terugplaatsing. Het samenwerkingsverband draagt zorg voor de financiering van de time-out voorziening bij zowel Agora als Zaan Primair.

Doestellingen time-out voorziening:

1. *Het helpen van leerlingen in crisissituaties op de basisschool en het voorkomen van thuiszitten.*
2. *Het handen en voeten geven aan de verantwoordelijkheid van de basisschool tijdens de time-out procedure.*

3. *Zoveel mogelijk terugplaatsen van leerlingen vanuit de time-out situatie. Operationalisering: 50% van de time-out plaatsingen leidt tot terugplaatsing.*
4. *Het inperken van de plaatsingsduur tot maximaal 12 weken in 80% van de plaatsingen.*

4.4. Terugplaatsing

Leerlingen met een tijdelijke TLV krijgen na afloop van de periode van plaatsing in het sbo of so (weer) een plaats in het basisonderwijs. In het schooljaar 2017–2018 is de start gemaakt met een actief terugplaatsingsbeleid. Hiervoor is een beleidskader vastgesteld (herzien januari 2018). Deze is als bijlage bij dit plan gevoegd (bijlage B.VII). In eerste instantie geldt dit beleid vooral voor jonge leerlingen (tot groep 6). Dit betekent dat deze leerlingen in principe (uitzonderingen daargelaten) altijd worden teruggeplaatst. Ouders en betrokken scholen worden, voorafgaand aan de beslissing over toelaatbaarheid, hierin meegenomen. Voor de oudere leerlingen geldt dat zij, als het mogelijk is, ook teruggeplaatst zullen worden. Het nieuwe beleid, met alle maatregelen die erbij horen, worden voor deze leerlingen pas ingezet, wanneer hiermee ervaring is opgedaan bij de jongere leerlingen. In het schooljaar 2021-2022 wordt het nieuwe beleid voor alle leerlingen ingezet. Dit beleid kent maatregelen die de hele keten betreffen, van voorbereiding van de aanvraag van een TLV tot de feitelijke terugplaatsing zelf. De set van maatregelen wordt jaarlijks op effectiviteit geëvalueerd.

Het samenwerkingsverband financiert de formatie die nodig is voor de uitvoering van dit beleid. In de komende planperiode moet meer duidelijkheid ontstaan over de noodzakelijk omvang van deze formatie en de effectiviteit ervan.

Doelstellingen:

1. *Kinderen zo veel mogelijk in een normale situatie laten opgroeien. Als ze (weer) toe zijn aan regulier onderwijs, dan wordt dat mogelijk gemaakt.*
2. *Jaarlijks minimaal tien terugplaatsingen naar basisscholen, naar rato vanuit Tijstroom en Dynamica Sportstraat.*
3. *Het perspectief op terugplaatsing speelt een rol vanaf de voorbereiding voor een TLV- aanvraag.*
4. *Het bieden van adequate ondersteuning bij de overgang van speciaal naar regulier onderwijs. Basisscholen worden voldoende gefaciliteerd voor het kunnen uitvoeren van de noodzakelijke begeleiding van een teruggeplaatste leerling.*

4.5. Bekostigingsvraagstukken

a. Terugploegen van zorgbekostiging sbo

Het aantal leerlingen op de sbo-scholen van het samenwerkingsverband bevindt zich (ruim) onder de 2% van het totaal aantal leerlingen basisonderwijs en sbo, terwijl de sbo-scholen bekostiging van DUO ontvangen op basis van de volledige 2%. Daarom is afgesproken dat de betreffende besturen dit verschil doorsluizen naar het samenwerkingsverband. Deze middelen komen daarmee ten goede aan de ondersteuningsmiddelen ten behoeve van het regulier onderwijs.

b. Aanvullende bekostiging

De financiering van het samenwerkingsverband is zodanig ingericht dat het ook verantwoordelijk is voor de financiering van plaatsen van leerlingen buiten de Zaanstreek in het sbo en so. De verrekening van deze plaatsen verloopt automatisch via DUO, volgens vastgestelde normen. Het samenwerkingsverband erkent dat het daarnaast, in specifieke gevallen, een aanvullende verantwoordelijkheid heeft.

c. *Startgroepen sbo en so in het samenwerkingsverband*

Het samenwerkingsverband heeft in 2015, in overleg met de sbo- en so-voorzieningen, vastgesteld dat er voor leerlingen van de startgroepen vaak aanvullende ondersteuning nodig is. Afsproken is dat er voor alle startgroepen structurele bekostiging voor een onderwijsassistent beschikbaar is. Daar is ook de afspraak aan gekoppeld dat de betreffende scholen extra nodige bekostiging in voorkomende individuele gevallen (van welke leeftijd dan ook) verder zelf financieren.

d. *Onderwijs-zorg arrangementen*

Met de gemeenten heeft het samenwerkingsverband afspraken gemaakt over onderwijs-zorg arrangementen (bijlage B.IX). Daarin geven gemeenten en samenwerkingsverband aan dat zij een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van leerlingen die zowel extra onderwijsondersteuning als jeugdhulp nodig hebben. Dat betekent dat er van beide kanten voor aansluitende en afgestemde trajecten gezorgd moet worden, vooral voor leerlingen die dreigen thuis te komen zitten, of die in het onderwijs geherintegreerd worden. Het kan bijvoorbeeld gaan om leerlingen in een so-school, die ook (gespecialiseerde) jeugdhulp nodig hebben. Of leerlingen met een ontheffing van leerplicht, voor wie een traject naar onderwijs uitgestippeld wordt. Wanneer er sprake is van inschrijving bij een school, financiert de school, het schoolbestuur of het samenwerkingsverband het traject, het onderwijs en de extra onderwijsondersteuning. Als er geen sprake is van inschrijving bij een school, financiert het samenwerkingsverband alleen als een school rechtstreeks betrokken is, voor het onderwijsdeel in het traject. Per individuele situatie geval maakt het samenwerkingsverband daarover afspraken. Het samenwerkingsverband heeft hiervoor een budget beschikbaar.

Doelstelling:

1. *Naast de reguliere bekostiging voor sbo en so, ook verantwoordelijkheid nemen voor situaties waar aanvullende bekostiging nodig is. Hierbij gaat het om het voorkomen van thuiszitten en het mogelijk maken dan wel vergroten van onderwijsdeelname.*

4.6. *Balans regulier – speciaal*

e. *Programmaraad*

Er is een programmaraad ingesteld om het bestuur te adviseren over de balans tussen regulier en speciaal onderwijs, mede in het licht van de 1% deelnamedoelstelling voor zowel sbo als so. De programmaraad houdt goed zicht op de cijfermatige en financiële ontwikkelingen. De programmaraad gaat na of het sbo en so in de Zaanstreek bieden wat nodig is in het samenwerkingsverband. De samenstelling bestaat uit directeuren van basisscholen en weerspiegelt de bestuurlijke samenstelling van het samenwerkingsverband.

Doelstelling:

1. *Overkoepelend: het bewaken van de balans tussen regulier en speciaal onderwijs, door:*
 - a. *Inzicht krijgen in, en kunnen adviseren over het functioneren van de toelaatbaarheidsprocedures.*
 - b. *Inzicht krijgen in, en kunnen adviseren over in hoeverre sbo en so de kwaliteit en capaciteit bieden die nodig is in het samenwerkingsverband.*
 - c. *Inzicht krijgen in, en kunnen adviseren over de financiële stromen richting sbo en so*

f. *S(B)O en regulier dicht bij elkaar*

Het verschil in ondersteuningsmogelijkheden en expertise tussen regulier en speciaal (basis)onderwijs wordt vaak als vrij groot ervaren. We willen onderzoeken of er manieren zijn om deze grenzen minder absoluut te maken. Dit kan door expertise van het speciaal onderwijs gemakkelijker beschikbaar te

maken voor de basisscholen of bepaalde groepen in basisscholen. Er zijn landelijke voorbeelden waarvan gebruik kan worden gemaakt. Deze gaan we verkennen en uitproberen.

Doelstelling:

1. *Expertise van het speciaal onderwijs beter beschikbaar te maken voor de basisscholen.*

5. SAMENWERKING GEMEENTEN EN JEUGDHULP

5.1. Samenwerking school en jeugdteam

Het Samenwerkingsverband PO Zaanstreek wil een passende plek bieden aan elke leerling in de Zaanse scholen. Daarvoor is goede samenwerking met de gemeenten cruciaal. Zowel het samenwerkingsverband als de gemeenten onderschrijven het belang van een integrale aanpak, waar het gaat om ontwikkelingsvraagstukken van kinderen en de relatie met gezin en samenleving. Samenwerking tussen onderwijsondersteuning en de jeugdteams in en om de school is daarbij van groot belang.

Het gemeenschappelijk doel is om kinderen een reëel maatschappelijk perspectief te bieden, waarbij we er naar streven om er uit te halen wat er in zit en leerlingen in staat te stellen hun competenties maximaal te ontplooiën. Dit lukt voor een grote groep leerlingen. Een aantal kinderen heeft echter aanvullende ondersteuning nodig.

Een integrale, gezinsgerichte aanpak van hulpvragen betekent samenbrengen wat er thuis en op school gebeurt. Leraren kunnen in een vroeg stadium problemen signaleren bij leerlingen. Daarom is verbinding en bundeling van krachten tussen scholen en schoolmaatschappelijk werk met het jeugdteam en specialistische jeugdhulp belangrijk.

Gemeenten en het samenwerkingsverband hebben de volgende gemeenschappelijke uitgangspunten:

- a. Ouders zijn als eerste verantwoordelijk voor hun kinderen. Het is belangrijk dat ouders en school samen optrekken. Dit resulteert in educatief partnerschap.
- b. De basis op orde:
 - Kwalitatief goed onderwijs.
 - Sluitende voorzieningen m.b.t. opvoed- en opgroeiondersteuning en jeugdhulp.
- c. Het streven is voor iedereen een passende plek in de samenleving: participatie naar vermogen en op eigen wijze.
- d. Preventie en vroegtijdig signaleren, gecombineerd met het inzetten en vergroten van de eigen kracht van ouders, leerlingen en leraren en schoolmaatschappelijk werk, zorgen ervoor dat kleine problemen klein blijven en problemen gerelateerd aan de school, daar worden opgelost.
- e. Als ondersteuning nodig is, wordt deze snel, effectief, in samenhang en in een vertrouwde omgeving ingezet.
- f. De ondersteuningsbehoefte van de jongere en zijn/haar omgeving is leidend. Ondersteuning sluit aan bij wat nodig is.
- g. Professionals werken vanuit een houding van 'zorgen dat' in plaats van 'zorgen voor'. Scholen (schoolmaatschappelijk werk) sturen niet door naar jeugdhulp, maar halen jeugdhulp erbij.

Gezamenlijke doelstellingen:

1. *De tijdige inzet van laagdrempelige jeugdhulp voor leerlingen.*
2. *Het ondersteunen van scholen bij hun rol in het vroegtijdig signaleren.*
3. *Het zorgen voor een snelle, professionele en niet-bureaucratische samenwerking tussen school, onderwijsondersteuning en jeugdhulp.*
4. *Het in nauwe samenwerking met sbo en so beschikbaar stellen van specialistische jeugdhulp voor de leerlingen die dit nodig hebben.*

Om de basis voor samenwerking verder te verbeteren worden de komende jaren, wijk voor wijk, professionaliseringsbijeenkomsten belegd voor scholen en jeugdteams. Ook worden op specifieke thema's samenwerkingstrajecten rond scholen uitgevoerd en gevolgd.

Verwachte resultaten:

- a. Concrete afspraken maken over vroegsignalering.
 - b. Professionalisering van de leerlingbespreking.
 - c. Intensievere inzet van schoolmaatschappelijk werk voor preventie-activiteiten, schoolgebonden problematiek en de soepele verbinding tussen school en jeugdteam.
 - d. Verbeterde uitvoering van de zorgplicht door betere samenwerking in de wijken. Hier staan scholen en jeugdteams voortdurend in contact met elkaar, onder meer om besluiten over het plaatsen van leerlingen te kunnen nemen in relatie tot de zorgplicht. Dit komt overigens niet in de plaats van de zorgplicht op school en bestuursniveau, maar werkt daar aanvullend op.
 - e. Een heldere positie en grotere betrokkenheid van ouders.
- De professionaliseringsbijeenkomsten en de ondersteuning daarvan, vinden plaats op basis van cofinanciering door samenwerkingsverband, schoolbesturen en gemeenten.

5.2. Schoolmaatschappelijk werk

In het kader van die doelstellingen blijft de verbindingsfunctie van het schoolmaatschappelijk werk van groot belang. Zowel het samenwerkingsverband (vanuit de doeluitkering en de lumpsum) als de gemeenten (met een subsidie) financieren deze functie. Het schoolmaatschappelijk werk neemt zorgtaken weg bij leraren en intern begeleiders, ondersteunt en versterkt de functie van vroegsignalering van de school en biedt een verbinding tussen leerling, ouders en school, waar die relatie verstoord is. De korte lijnen met de jeugdteams en de kennis van de school maken snelle en adequate hulp bij problemen mogelijk. Door als een integraal onderdeel van de school te functioneren, verkleint het schoolmaatschappelijk werk de stap naar het jeugdteam.

Doelstellingen:

1. *Het helpen oplossen van problemen rond het schoolgaan en van conflicten tussen ouders en school.*
2. *Scholen en ouders stimuleren om, indien nodig, gebruik te maken van het jeugdteam.*
3. *Een goede verbinding tot stand brengen tussen school en het jeugdteam.*

5.3. Thuiszitters

Het samenwerkingsverband is aangesloten bij het Thuiszitterspact Zaanstreek (bijlage B.VIII) en zet zich in voor de doelen die daarin zijn opgenomen. Dit is het voorkomen van thuiszitten (het streven is 0% thuiszitters) met een stevig preventiebeleid, waarin het geoorloofd verzuimbeleid een rol speelt.

De doorzettingsmacht ten aanzien van onderwijsplaatsing ligt bij het bestuur van het samenwerkingsverband. De coördinatie ondersteunt hierbij. Er vindt nauwe samenwerking plaats met de afdeling leerplicht van de gezamenlijke gemeenten. Als voorwaarde voor een goede uitvoering van het pact is een goede communicatie tussen scholen, jeugdteams en de Veilig Thuis- instellingen noodzakelijk. De bedoeling is dat aan die voorwaarde bij het ingaan van dit ondersteuningsplan is voldaan. Telkens wordt een gezamenlijk plan opgesteld om de (dreigende) thuiszitter een passende plek te bieden, binnen het onderwijs en/of de jeugdzorg. Het kan gaan om maatwerk en gezamenlijke financiering van trajecten, waarbij we altijd uitgaan van wat er nodig is.

Doelstellingen:

1. *Geen thuiszitters en bij thuiszitten binnen drie maanden zicht op een onderwijsplek of een alternatief bieden.*
2. *Goede communicatie onderhouden tussen scholen, jeugdteams en de Veilig Thuis-instellingen.*
3. *Verzorgen van een adequate registratie van het thuiszitten en de activiteiten ter beëindigen ervan.*

5.4. Leerlingen met een ontheffing van leerplicht

De gemeenten en het samenwerkingsverband werken samen aan de volgende doelstellingen:

- a. Zo veel mogelijk voorkomen dat voor een leerling een ontheffing van leerplicht nodig is.
In het aanvraagtraject wordt door het samenwerkingsverband een advies meegewogen van een orthopedagoog van Dynamica so, om de onderwijsmogelijkheden van nieuwe aanvragen te beoordelen, naast het onafhankelijke advies van een GGD arts. De gemeenten verlenen slechts tijdelijk ontheffing voor een jaar, tenzij er evident sprake is van de permanente onmogelijkheid aan een vorm het onderwijs deel te nemen. Ook kan de gemeente, na tweemaal een verlenging van een tijdelijke ontheffing, tot een permanente ontheffing besluiten. Tijdens de periode van tijdelijke ontheffing vindt er oriëntatie plaats op de mogelijkheden voor onderwijs.
- b. Het waar mogelijk vergroten van de onderwijskansen voor leerlingen die al een ontheffing van leerplicht hebben.
Bij deze leerlingen gaan gemeente en samenwerkingsverband met de ouders en de leerling na of er onderwijsmogelijkheden zijn. Oriëntatie op en pogingen om leerlingen voor het onderwijs te behouden of daarin te integreren vindt altijd in nauw overleg met de leerling en de ouders plaats. Een onderwijs-zorgarrangement is gericht op het behoud van de onderwijsplek of de re-integratie in het onderwijs.

Doelstellingen:

1. *Het voorkomen dat voor een leerling een ontheffing van leerplicht nodig is.*
2. *Het re-integreren van leerlingen met een ontheffing van leerplicht.*

5.5. Leerlingvervoer

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het ondersteunen van het vervoer van leerlingen voor zover zij niet in staat zijn zelfstandig naar school te gaan en hun ouders of netwerk niet in staat zijn voor vervoer te zorgen. Tussen de gemeenten en het samenwerkingsverband zijn afspraken gemaakt over de rol van het samenwerkingsverband en de sbo- en so-scholen in de aanvraag van leerlingvervoer door ouders.

Het gaat bij ouders van leerlingen in het sbo en so regelmatig om kwetsbare gezinnen, die niet goed met de vereisten van een aanvraag overweg kunnen. De gemeenten hebben in de verordening vastgesteld dat zij voor ondersteuning bij de aanvraag daarom bij het jeugdteam terecht kunnen. Een sbo- of so-school kent de situatie van de leerling en het gezin goed en kan de noodzaak van leerlingvervoer goed inschatten. Voor de school staat de behoefte bij de leerlingen aan ondersteuning altijd in het kader van de pedagogische doelstelling van ontwikkeling naar zelfstandigheid. Om die reden accepteren de gemeenten een positief advies van de sbo- of so-school als een zwaarwegend advies in de besluitvorming over toekenning van leerlingvervoer. Daarnaast erkent het samenwerkingsverband de verantwoordelijkheid van de gemeente om, vanuit het eigen beleid, al of niet leerlingvervoer toe te kennen.

Het samenwerkingsverband bepaalt of een leerling toelaatbaar is tot een sbo- of so-voorziening en adviseert soms, in overleg met ouders, welke voorziening de beste plek is voor een leerling. Als vervoersondersteuning nodig is accepteert de gemeente de specifieke schoolkeuze van het samenwerkingsverband.

Doelstellingen:

- 1. Samen met gemeenten zorgen voor een adequate inzet van leerlingvervoer om thuiszitten te voorkomen.*
- 2. Het goed afstemmen van het advies voor sbo- en so-scholen met het beleid van de gemeenten.*
- 3. In omschreven specifieke gevallen nemen gemeenten het advies van het samenwerkingsverband over.*

5.6. De overlegstructuur met de gemeenten

De basisafspraken tussen samenwerkingsverband en gemeenten worden vastgelegd in het bestuurlijke OOGO, over zowel het ondersteuningsplan als het jeugdbeleid. Op bestuurlijk niveau bespreken samenwerkingsverband en gemeenten bovendien jaarlijks de voortgang en ontwikkelingen van de OOGO-afspraken.

Er is een kernteam passend onderwijs ingericht, waarin het samenwerkingsverband po (coördinatie), het samenwerkingsverband vo (bestuurders) en de gemeenten (ambtelijk) vertegenwoordigd zijn. In dit overleg vindt afstemming van beleidsontwikkeling en –uitvoering plaats op het gebied van onderwijs en jeugdhulp.

De bestuurders van de gemeenten en het onderwijs komen regelmatig samen in het Bestuurlijk Overleg Onderwijs en Zaanstad (BOOZ) en hebben daar een onderwijsagenda opgesteld om bestuurlijke afstemming te realiseren. In de onderwijsagenda is onderwijs en zorg een thema. De gemeenten, samenwerkingsverbanden en schoolbesturen dragen zorg voor afstemming van de verschillende beleidsontwikkelingen.

6. DOORLOPENDE LIJNEN VAN VOORSCHOOLSE VOORZIENINGEN TOT VO

6.1. Doorgaande lijn Voorschool – PO

Passend onderwijs begint voor kinderen bij hun start in het onderwijs op vierjarige leeftijd. Leerlingen zijn op jonge leeftijd nog volop in ontwikkeling. Daarom is het juist bij jonge leerlingen met ondersteuningsbehoeften belangrijk om te bepalen welke mogelijkheden zij hebben om zich te ontwikkelen binnen de basisschool. Bovendien dient adequaat speciaal (basis)onderwijs beschikbaar te zijn voor leerlingen die daarop zijn aangewezen. Daarvoor onderhoudt het samenwerkingsverband goede afstemming met voorschoolse voorzieningen over leerlingen met mogelijke extra ondersteuningsbehoeften. Deze voorzieningen zijn: peuterspeelzalen, voorschoolse en vroegschoolse educatie, medisch kinderdagverblijf en het vroeghulpteam vroegtijdige onderkenning (VTO-team). Ondersteunende instanties, zoals het jeugdteam, onthouden zich daarbij van schooladviezen aan ouders. Het VTO-team vraagt bij twijfel over adequate instroom in het onderwijs advies van aan het samenwerkingsverband. Een bestuurscoördinator zorgt hiervoor.

Bij sommige kinderen is op jonge leeftijd (vier en vijf jaar) duidelijk dat zij ernstige ondersteuningsbehoeften hebben. Vaak is op deze leeftijd niet helder wat de ontwikkelingsmogelijkheden van deze leerlingen zijn, maar wel dat een start van onderwijs in een gespecialiseerde leeromgeving van belang is. Juist voor deze kwetsbare leerlingen wil het samenwerkingsverband extra mogelijkheden scheppen om hun kansen voor de rest van hun scholloopbaan te optimaliseren. Het samenwerkingsverband zorgt daarom voor aanvullende financiering voor specifieke 'jonge kind-groepen' in sbo en so. Deze groepen vragen altijd een extra bezetting en inzet van expertise. Het samenwerkingsverband laat een onderzoekstraject uitvoeren naar de kenmerken van de jonge kind-populatie in het sbo en so en naar de manier waarop basisscholen beter in staat kunnen zijn deze leerlingen te ondersteunen. Het doel is de komende vier jaar de bevindingen te vertalen naar maatregelen, die er toe leiden dat basisscholen meer van deze leerlingen kunnen ondersteunen.

Doelstellingen:

1. *Zo veel mogelijk leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften, die instromen vanuit voorschoolse voorzieningen, een scholloopbaan in de basisschool bieden.*
2. *Afstemming over het schooladvies voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften.*
3. *Financiële ondersteuning van jonge kind-groepen bij sbo en so.*
4. *Vervolgonderzoek naar de jonge kind-populatie initiëren en ondersteunen, gericht op maatregelen die basisscholen kunnen nemen.*

6.2. Doorgaande lijn PO – VO

De schoolbesturen en de gemeente Zaanstad hebben in een convenant de afspraken over de overgang van leerlingen van primair naar voortgezet onderwijs vastgelegd. Het samenwerkingsverband heeft vooral belangstelling voor de overgang van po naar vo van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften.

Doelstellingen:

1. *Het ondersteunen van de continuïteit in de onderwijsondersteuning bij de overgang van po naar vo, (bijv. bij OPDC-plaatsing): basisscholen dragen altijd een OPP over als er sprake is van doorlopende extra ondersteuning.*
2. *Voor de leerlingen van tien tot veertien jaar is er sprake van continuïteit in de ondersteuning. Er vindt ook oriëntatie plaats op aanpassingen die in het onderwijs in po en/of vo mogelijk zijn, om voor bepaalde groepen leerlingen de onderwijskundige verschillen te verkleinen.*

7. KWALITEITSBELEID

7.1. Inleiding

Het kwaliteitsbeleid van het samenwerkingsverband is ervoor om na te gaan of de beoogde resultaten zijn behaald, om na te gaan wat er verbeterd kan worden en om dat dan ook uit te voeren. Ook kan het aanleiding geven tot wijziging van beleid (herformuleren van doelen) of nieuwe beleidsinitiatieven (formuleren van nieuwe doelen). In de uitvoering van de taken krijgt het samenwerkingsverband, zowel intern als extern, voortdurend signalen over haar kwaliteit. Het is belangrijk deze signalen op te pikken. We zien de flexibiliteit en het vermogen te reageren op wensen vanuit de omgeving als een belangrijke kwaliteit. Deze signalen zijn vaak informeel van aard, maar de verwerking ervan vindt zijn formele weerslag in beleidsmaatregelen en in de jaarlijkse PDCA-cyclus. Het samenwerkingsverband heeft zorg voor kwaliteit door systematische zelfevaluatie, planmatige kwaliteitsverbetering, jaarlijkse verantwoording van gerealiseerde kwaliteit en borging van gerealiseerde verbeteringen. Hierbij maakt het samenwerkingsverband een onderscheid in de activiteiten van de organisatie van het samenwerkingsverband zelf en die van de besturen. De besturen zorgen voor planmatige kwaliteitszorg voor de activiteiten die zij uitvoeren en rapporteren daarover aan de collega-besturen en het samenwerkingsverband.

7.2. Monitoring van resultaten

Van de voornaamste ontwikkelingen en van de taken houdt het samenwerkingsverband een monitor bij. De monitor brengt jaarlijks de trendmatige ontwikkeling en een vergelijking met landelijke cijfers in beeld. Het streven is om de resultaten van de belangrijkste taken per schooljaar én per kalenderjaar in een monitor zichtbaar te maken. De coördinatie legt een analyse van de cijfers en mogelijke beleidsmaatregelen aan het bestuursoverleg voor, waar de analyse en eventuele maatregelen worden vastgelegd.

De monitor betreft onder meer de volgende elementen: de deelnamecijfers aan sbo en so, de afgifte van TLV's, het thuiszitten en de time-out. Het samenwerkingsverband rapporteert ook over kwalitatieve aspecten van de TLV-procedures. Daarnaast rapporteren Agora en Zaan primair zowel financieel als inhoudelijk over de die zaken waarvoor zij rechtstreeks financiering ontvangen: de time-out, de jonge kind-groepen, de aanvullende zorgbekostiging en het schoolmaatschappelijk werk.

7.3. Verantwoording door besturen

De besturen ontvangen van het samenwerkingsverband jaarlijks passend onderwijsmiddelen, naar rato van hun leerlingaantal. Dit wordt in de begroting aangeduid als ondersteuningsbudget. Alle besturen verantwoorden deze middelen volgens de kwaliteitsstandaard die het bestuur vaststelt. Het daaraan niet voldoen door een bestuur kan leiden tot korting op de overdracht aan het dat bestuur. De eerste verantwoording vond plaats over 2016. De verantwoording door de besturen aan het samenwerkingsverband van die middelen wordt stapsgewijs verbeterd. Het samenwerkingsverband werkt met de besturen nauw samen aan de doorontwikkeling van een adequate manier van verantwoorden. Daar maken, per bestuur, zowel kwantitatieve als kwalitatieve rapportages deel van uit, zoals tevredenheids-onderzoeken of de inbreng van focusgroepen. Het format waarin besturen over 2017 verantwoording afleggen is bijgevoegd als bijlage B.XI.

8. ORGANISATIE VAN HET SAMENWERKINGSVERBAND

8.1. Inleiding

Passend onderwijs organiseren in de Zaanse regio hoort bij de maatschappelijke verantwoordelijkheid van schoolbesturen. De Zaanse besturen in het primair onderwijs willen daarin samenwerken, maar er tegelijkertijd voor waken dat het samenwerkingsverband zich, meer dan strikt noodzakelijk, tot een zelfstandige instelling ontwikkelt. Het samenwerkingsverband geeft gestalte aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een dekkend netwerk aan voorzieningen. Dat betekent onder meer dat de schoolbesturen zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de voorzieningen voor speciaal (basis)onderwijs in de regio en voor het voorkomen en oplossen van thuiszitten. De samenwerkende schoolbesturen en de gemeenten stellen hun scholen in staat om onderwijsondersteuning en jeugdhulp in een hecht netwerk te organiseren.

Het samenwerkingsverband is in 2014 als een vereniging gestart, maar is sinds begin 2018 een stichting. Het samenwerkingsverband is decentraal georganiseerd, terwijl de aangesloten schoolbesturen bestuurders leveren voor het bestuur van het samenwerkingsverband. De juridische inrichting is vastgelegd in de stichtingsstatuten.

De bestuursvorm en inrichting van het samenwerkingsverband vraagt om waarborgen voor een goede bemiddeling tussen de schoolbestuurlijke en de gemeenschappelijke taken. Daarvoor zijn de volgende maatregelen genomen:

1. Er is een onafhankelijk intern toezicht ingesteld in de vorm van een Raad van Toezicht,
2. Er is een onafhankelijke voorzitter van het besturenoverleg aangesteld.
3. Er is een onafhankelijk coördinator aan het coördinatieteam toegevoegd.
4. Om de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het speciaal (basis)onderwijs gestalte te geven, in het licht van de visie op een zo beperkt mogelijke omvang ervan, is een programmaraad als adviesorgaan ingesteld, bestaand uit bassischooldirecteuren.
5. Bij de beleidsuitvoering en –ontwikkeling laten coördinatie en bestuur zich adviseren door functiegroepen, intern begeleiders en directeuren. Dit wordt per onderwerp in vaste overlegplatforms of ad hoc in werkgroepvorm georganiseerd (hoofdstuk 8.4).

8.2. Governance

a. Raad van Toezicht

Het samenwerkingsverband heeft als interne toezichthouder een Raad van Toezicht ingesteld en daarmee een organieke scheiding van bestuur en toezicht gerealiseerd. De Raad van Toezicht bestaat uit drie onafhankelijke leden en heeft als centrale focus erop toe te zien dat het samenwerkingsverband voldoet aan de wet- en regelgeving en haar financiering zorgvuldig inzet. De Raad van Toezicht voert dit toezicht uit met begrip voor de maatschappelijke opdracht van het samenwerkingsverband. De Raad van Toezicht ziet er daarom ook op toe dat het samenwerkingsverband zorgdraagt voor een actieve dialoog met belanghebbenden (o.a. ouders, gemeenten, vervolgonderwijs, ketenpartners) en aan de samenleving verantwoording aflegt van de invulling van deze maatschappelijke taak. De inhoud en vorm van het toezicht is vastgelegd in een toezichtkader en Reglement Raad van Toezicht.

b. Bestuur

Het bestuur is het bevoegd gezag van samenwerkingsverband. Het bestuur is verantwoordelijk voor het beleid en de bedrijfsvoering van het samenwerkingsverband en alles wat daarmee samenhangt. Het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de bij het samenwerkingsverband aangesloten schoolbesturen. Het samenwerkingsverband bestaat uit de volgende zeven besturen:

Grote besturen:

Bijzonder primair onderwijs in de Zaanstreek	Stichting Agora
Openbaar primair en (voortgezet) speciaal onderwijs in de Zaanstreek	Stichting Zaan Primair
Primair openbaar onderwijs in Waterland & Oostzaan	Stichting OPSPOOR

Eenpitters:

De Vrije school Zaanstreek	Stichting Vrije scholen Ithaka
De Werf	Schoolvereniging voor onderwijs op grondslag van vrije persoonlijkheidsvorming
De Horizon	Stichting Islamitisch Onderwijs Zaanstad
De Eigen Wijs	Stichting De Eigen Wijs

Het beleid komt tot stand door besluitvorming in het bestuursoverleg. In de praktijk zijn er drie bestuurders, namens de grote besturen Agora, OPSPOOR en Zaan Primair, die het bestuur van het samenwerkingsverband voeren, waarbij de bestuurders namens Agora en Zaan Primair, ook namens andere aangesloten besturen zitting hebben in het bestuur. De vertegenwoordiging is in de aansluitingsovereenkomsten van de betreffende besturen geregeld. De Werf, De Vrije School en De Eigen Wijs laten zich vertegenwoordigen door Zaan Primair, De Horizon door Agora. Het is niettemin belangrijk de eenpitters met enige regelmaat bij de bestuursoverleggen te betrekken en bij de beleidsprocessen betrokken te houden.

In het bestuursoverleg vindt de besluitvorming plaats over de bestuursoverstijgende taken van het samenwerkingsverband én over wat de besturen elk voor zichzelf inkleuren en uitvoeren. In principe vindt de besluitvorming plaats binnen het kader van het ondersteuningsplan - het kan nodig zijn bewust buiten dat kader te treden - en ter vaststelling van documenten als onderdeel van de planning en control cyclus. In het bestuur vindt bespreking op hoofdlijnen plaats, waardoor er tijd en aandacht is voor uitwisseling over inhoudelijke ontwikkelingen en passend onderwijsthema's. Een belangrijke doelstelling daarbij is uitwisseling over de verschillende werkwijzen inzake passend onderwijs bij de verschillende besturen. Het doel daarvan is om wat goed werkt te kunnen benoemen en om van elkaar te leren. De uitwisseling betreft ook de verantwoording over en weer, zodat het samenwerkingsverband als geheel verantwoording kan afleggen. Het gaat om zowel het ruimte geven aan de eigen invulling door besturen, als het benutten van de pluriformiteit, gepaard aan het verantwoordelijkheid nemen voor het geheel. Er zal meer nadruk komen te liggen op inspiratie bieden en opdoen door het bespreken van praktijkontwikkelingen. Het functioneren van het bestuur is vastgelegd in het reglement bestuur samenwerkingsverband.

c. Management

Het bestuur mandateert de dagelijkse voorbereiding, uitvoering en verantwoording van beleid, zowel inhoudelijk als financieel, aan de coördinatie. Het coördinatieteam bestaat uit een onafhankelijke coördinator en twee bestuurscoördinatoren. De bestuurscoördinatoren, voeren hun taak uit namens Agora of Zaan Primair en de bij die besturen aangesloten eenpitters en OPSPOOR. De coördinatie rapporteert aan het bestuur. De leden zijn aanspreekbaar op de voorbereiding en uitvoering van samenwerkingsverbandtaken. Er is sprake van een collectieve verantwoordelijkheid met een

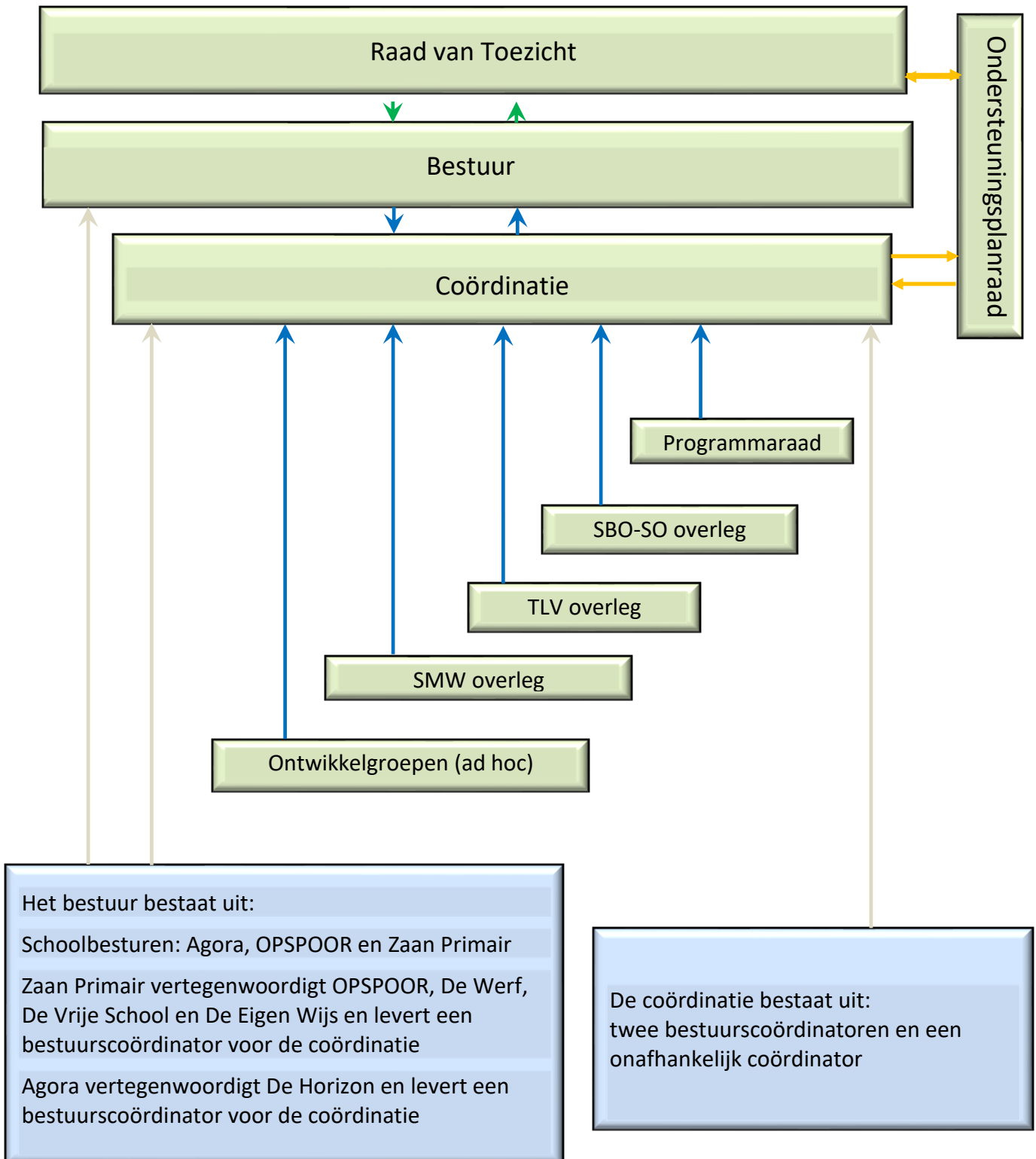
onderlinge taakverdeling. De bestuurscoördinatoren werken nauw samen met de scholen en hun besturen. Zij rapporteren individueel aan het eigen bestuur. De onafhankelijke coördinator is vooral verantwoordelijk voor de (bestuurlijke) besluitvormingsprocessen en het strategische beleid en rapporteert individueel aan het bestuur als geheel. De taken en het functioneren van de coördinatie zijn vastgelegd in het managementstatuut.

d. Ondersteuningsplanraad (OPR)

De OPR is het medezeggenschapsorgaan van het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband streeft naar een goede communicatie met de OPR en benut de OPR voor het verkrijgen van draagvlak voor haar beleid. Dat betekent dat de OPR, naast de formele rol van instemming geven met het Ondersteuningsplan, ook een (niet formele) adviserende medezeggenschapsfunctie heeft ten aanzien van de beleidsontwikkeling en -uitvoering. Het bestuur, in casu de coördinatie, vraagt bij beleidswijziging of –initiatief altijd advies van de OPR.

Het overleg met de OPR is gemandateerd aan de coördinatie en wordt standaard uitgevoerd door de onafhankelijke coördinator en op agendapunten met de betreffende bestuurscoördinator(en). Er is een OPR-statuut vastgesteld dat de werkzaamheden en positie van de OPR in het samenwerkingsverband regelt. Er is een faciliteitsregeling die de vacatie voor de ouders en de compensatie voor de onderwijspersoneelsleden via de schoolbesturen regelt. De OPR maakt voor de ondersteuning voor verslaglegging en planning gebruik van de bestuurssecretaresse van het samenwerkingsverband.

8.3. Organogram

8.4. Overlegplatforms

Er worden een aantal vaste overleggen georganiseerd door de coördinatie. In deze overleggen worden op de belangrijkste aspecten van het beleid advies ingewonnen, uitvoering van voorgenomen beleid besproken, en beleidsinitiatieven voorbereid. Daarnaast zijn er incidentele overlegsituaties in de vorm van werk- of projectgroepen om de scholen maximaal optimaal te betrekken bij bepaalde onderwerpen die tijdelijk van belang zijn.

De vaste overleggen zijn:

1. **Sbo/so-overleg**

Het doel van dit overleg is beleidsafstemming tussen coördinatie met de directies van sbo- en so-scholen in de Zaanstreek, om afspraken te maken over uitvoering van beleid, het adviseren van de coördinatie (en bestuur) over praktijkontwikkelingen en beleidsinitiatieven. De programmaraad sluit regelmatig aan bij dit overleg vanuit de eigen functie en doelstellingen.

2. **Programmaraad**

Zie hoofdstuk 4.6.e.

3. **TLV-overleg**

De coördinatie voert ten minste viermaal per jaar overleg met de TLV-deskundigen en het secretariaat om de voortgang van de uitvoering van de TLV-procedures te bespreken. De overleggen betreffen intern-bedrijfsmatige onderwerpen, de voortgang en ontwikkeling van de procedures, inhoudelijke feedback vanuit de TLV-gesprekken op de scholen en de ontwikkelingen in de landelijke jurisprudentie rond toelaatbaarheid en de gevolgen van intern en extern beleid voor de organisatie van TLV-procedures.

4. **Schoolmaatschappelijk werk**

De schoolmaatschappelijk werkers zijn in dienst van Agora of van Zaan Primair. Er wordt minimaal viermaal per jaar overleg gevoerd door de schoolmaatschappelijk werkers en de coördinatie van het samenwerkingsverband. Ook wordt de intervisie gefaciliteerd.

5. **Verantwoordingsoverleg**

Dit is het minimaal tweemaal per jaar terugkerend overleg met de controllers van de grote besturen en directies van de eenpitters. Onderwerp is de financiële verantwoording van het ondersteuningsbudget. (Zie hoofdstuk 7.3.)

9. FINANCIËEL BEHEER

9.1. Doelstellingen

Het samenwerkingsverband werkt met een kleine overhead en weinig centrale voorzieningen. De uitvoering van passend onderwijs ligt bij de besturen. Uitgangspunt is dat de overhead en de activiteiten van het samenwerkingsverband niet meer dan 10% van het budget in beslag nemen. Ook bij de schoolbesturen dient voor de passend onderwijsmiddelen niet meer dan 10% aan overhead besteed te worden. Het samenwerkingsverband heeft geen personeel in dienst. De reserve hoeft daarom in principe niet meer dan 3% van het jaarlijkse budget te bedragen. Indien in een jaar de reserve boven de 3% stijgt, dan wordt het deel hierboven toegevoegd aan het ondersteuningsbudget en volgens een meerjarenbeleid weggewerkt.

Sinds de start van het samenwerkingsverband zijn de uitgaven voor basisscholen (het ondersteuningsbudget) en de uitgaven voor speciaal (basis)onderwijs in evenwicht geweest, of het ondersteuningsbudget oversteeg de uitgaven voor speciaal (basis)onderwijs. Het streven is om de balans ten gunste van het ondersteuningsbudget te handhaven.

Het samenwerkingsverband voldoet aan de wettelijke voorschriften met betrekking tot de financiële verslaglegging en de Regeling Jaarverslaglegging Onderwijs en de Richtlijnen Jaarverslaglegging. Er is een Handboek Administratieve Organisatie vastgesteld (bijlage B.XII). De bedrijfsvoering wordt ondersteund door een externe controller.

Doelstellingen:

1. *De overhead en de activiteiten van het samenwerkingsverband nemen niet meer dan 10% van het budget in beslag. Ook de schoolbesturen besteden ieder niet meer dan 10% van het ondersteuningsbudget aan overhead.*
2. *De reserve bedraagt niet meer dan 3%.*
3. *Het samenwerkingsverband geeft meer uit aan het ondersteuningsbudget voor basisscholen dan aan speciaal (basis)onderwijs.*

9.2. Risico's

Risico's kunnen zich voordoen op het gebied van:

- a. Het voldoen aan wet- en regelgeving
- b. Operationele, maatschappelijke en imagerisico's
- c. Financiële risico's
- d. Personele risico's

a. Het voldoen aan wet- en regelgeving

Het ondersteuningsplan moet aan een aantal wettelijke voorschriften voldoen. Het niet voldoen aan deze voorschriften brengt risico's met zich mee. Het huidige ondersteuningsplan voldoet aan alle relevante wet- en regelgeving. Het doel is om ook te voldoen aan alle andere aspecten van wet- en regelgeving passend onderwijs. Er zijn geen aanwijzingen dat het voor het samenwerkingsverband op een of meerdere aspecten problemen zou kunnen opleveren.

b. *Operationele-, maatschappelijke- en imagerisico's*

Het samenwerkingsverband denkt met de volgende maatschappelijke risico's te maken te hebben:

1. **Toenemende regeldruk**

Er valt niet een direct risico voor meer regeldruk aan te wijzen. De meest recente toename heeft betrekking op regelgeving ten aanzien van het risico van datalekken. Hier is het samenwerkingsverband met ingang van de huidige planningsperiode op ingesteld, of zo spoedig mogelijk daarna (uiterlijk januari 2019).

Mitigatie: Niet nodig op afzienbare tijd.

2. **Negatieve beeldvorming in pers en politiek**

Mitigatie: Het samenwerkingsverband gaat zich hier beter op voorbereiden. Dit gebeurt door landelijke maatregelen te ondersteunen die ertoe moeten leiden dat er landelijk in de pers een positiever beeldvorming ontstaat. Ook heeft het samenwerkingsverband een actief communicatiebeleid dat hiertegen regionaal een tegenwicht kan bieden.

3. **Ouders die steeds meer eisen**

Ouders eisen steeds meer, met een juridisering van klachtenprocedures. Er is een risico dat ouders vaker bezwaar aan zullen tekenen tegen TLV-aanvragen en TLV-besluiten en daar ook vaker mee naar de geschillencommissie of zelfs de rechter zullen stappen. Van een toename van het aantal procedures is al sprake geweest.

Mitigatie: een begrotingspost hiervoor opnemen.

4. **Afzwakking positieve verevening**

Het samenwerkingsverband heeft vanaf 2014 het perspectief van een positieve verevening van 15%. Dat betekent dat er geleidelijk aan meer ondersteuningsbudget beschikbaar komt voor passend onderwijs in de basisscholen. De verevening staat politiek onder druk, vanwege de scherpe negatieve gevolgen voor sommige samenwerkingsverbanden. Het is dus mogelijk dat de verevening wordt afgezwakt, uitgesmeerd over meer jaren of wordt stopgezet. Het uitsmeren over meer jaren is, als er ingegrepen wordt, het meest waarschijnlijke scenario. Dit verandert het perspectief op de meerjarenbegroting.

Mitigatie: Als dit zich voordoet, kan op dat moment de meerjarenbegroting worden aangepast. De voorziene stijging van het ondersteuningsbudget kan dan op nul worden gezet. Het is niet nodig hier meer reserve voor aan te houden.

5. **Stijging deelname aan sbo of so**

Er zijn diverse meerdere ontwikkelingen die tot meer druk op het vermogen van basisscholen leiden om tegemoet te komen aan de extra ondersteuningsbehoeften van leerlingen.

- Lerarentekort: Er is een risico van toename van het tekort aan (goede) leraren. Dit is een reëel en actueel risico, zowel in het regulier als in het speciaal onderwijs. Het voert de druk op aanwezige leraren op en vermindert de mogelijkheid kwetsbare leerlingen bescherming en ondersteuning te bieden.
- Toename van (psychiatrische) gedragsproblemen: Hoewel er geen getallen beschikbaar zijn van toename van (psychiatrische) gedragsproblemen, zijn er signalen die er op wijzen dat dit gaande is. Het samenwerkingsverband en de deelnemende besturen reageren hierop met het extern betrekken en intern ontwikkelen van benodigde expertise, vooral gericht op praktijkadvies voor scholen.

Beide ontwikkelingen kunnen met zich meebrengen dat daardoor de streefcijfers voor deelname van met name het sbo, maar mogelijk ook het so, uit beeld raken. Dat zou hogere uitgaven aan sbo, en eventueel ook so, tot gevolg hebben.

Mitigatie: Niet nodig. Het kan jaarlijks in de begroting opgevangen worden. In eerste instantie vanuit de reserve tot het moment dat deze tot op 3% is gedaald.

Conform artikel 18aWPO lid 8h, verklaart het samenwerkingsverband dat, indien het risico zich zodanig voordoet dat deze niet met de reserves opgevangen kunnen worden, dit in de meerjarenbegroting leidt tot vermindering van de stijging van de overdracht van ondersteuningsmiddelen aan besturen, dan wel verminderen van dit budget, totdat dit tot 0 is gedaald. Wanneer ook dit niet volstaat, zal bij voortdurende groei van het sbo of so, en het overschrijden van het beslag van de bekostiging voor het sbo en/of so op de baten, dit ten laste komen van de aangesloten besturen naar rato van hun leerlingaantallen.

c. Financiële risico's

De stichting heeft een intern risico- en beheersingssysteem. De volgende interne beheersingsmaatregelen zijn getroffen om de risico's af te dekken:

1. Op het niveau van het administratiekantoor is functiescheiding aangebracht in het betalingsproces.
2. Periodiek ontvangt het bestuur tussentijdse cijfers in vergelijking met vorig jaar en de begroting.
3. Alle financiële risico's komen tijdig in beeld door de administratieve organisatie, gecombineerd met een de planning & control cyclus. Met de penningmeester worden de rapportages doorgenomen en daar waar nodig bijgesteld.
4. Het samenwerkingsverband heeft geen eigen personeel in dienst, maar leent personeel in bij de deelnemende besturen en huurt personeel extern in. De besturen dragen elk afzonderlijk het risico voor het personeel dat werkzaamheden verricht voor het samenwerkingsverband.

d. Personele risico's

Het samenwerkingsverband heeft geen personeel in dienst. De bruto loonkosten bij besturen, voor de formatie betaald door het samenwerkingsverband, worden opgehoogd met 4%. Alle risico's zijn overgenomen door de besturen.

9.3. Meerjarenbegroting 2018-2022

De meerjarenbegroting weerspiegelt het beleid om te werken met een lichte centrale organisatie.

10. BIJLAGEN

- I. Besturen en scholen van het samenwerkingsverband
- II. Basisondersteuning
- III. Visie en uitwerking extra ondersteuning door besturen
- IV. Schoolondersteuningsprofiel
 - a. Format SOP
 - b. Notitie SOP en Populatie in beeld
 - c. Tijdlijn SOP
- V. Toelaatbaarheidsprocedure Passend Plaatsen
- VI. Regeling bezwaar en beroep TLV
- VII. Beleidskader Terugplaatsing
- VIII. Thuiszitterspact
- IX. Kadernotitie onderwijs-zorg arrangementen
- X. Integraal plan dyslexie
- XI. Format verantwoording ondersteuningsbudget door schoolbesturen
- XII. Handboek Administratieve Organisatie
- XIII. Handtekeningenlijst deelname OOGO samenwerkingsverband - gemeenten

11. VEELGEBRUIKTE TERMEN:

OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg. Het is een bij wet verplichte overlegvorm tussen partijen.
OPDC	Orthopedagogisch Didactisch Centrum.
OPP	Ontwikkelperspectieplan Een wettelijk verplicht overzicht van maatregelen die de school neemt om een aangegeven uitstroomperspectief te realiseren. Het handelingsdeel van het OPP moet ondertekend worden door de ouder voor instemming.
SOP	Schoolondersteuningsprofiel Elke school heeft er een. Het geeft aan wat de school aan ondersteuning te bieden heeft.
TLV	Toelaatbaarheidsverklaring Kinderen die worden geplaatst op een school voor speciaal (basis)onderwijs dienen in het bezit te zijn van een toelaatbaarheidsverklaring.
VTO	Vroeghulp team Dit team zorgt voor vroegtijdige onderkenning van ernstige zorgbehoefte bij kleuters.